

Lausuntopyyntö vaativan sijaishuollon uudistamistyöryhmän ehdotuksesta hallituksen esitysluonnokseksi lastensuojelun vaativaa sijaishuoltoa koskevaksi lainsäädännöksi

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää erityisesti jakelussa mainittuja tahoja antamaan lausuntonsa liitteenä olevasta vaativan sijaishuollon uudistamistyöryhmän ehdotuksesta hallituksen esitykseksi lastensuojelun vaativaa sijaishuoltoa koskevaksi lainsäädännöksi. Myös muut kuin jakelussa mainitut tahot voivat antaa asiassa lausuntonsa.

Luonnos sisältää seuraavat säädösehdotukset:

- laki lastensuojelulain muuttamisesta
- laki valtion lastensuojelulaitoksista
- laki terveydenhuoltolain muuttamisesta
- laki sosiaali- ja terveysministeriön asetus valtion lastensuojelulaitoksista

Työryhmän esittämät keskeiset ehdotukset:

- Säädetään lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden asiakasmitoituksesta 35 lasta/sosiaalityöntekijä vuodesta 2022 alkaen
- Tarkennetaan avohuollon palveluja ja säädetään uusi tehostettu avohuollon tukitoimi, jotta lasten sijoituksen tarpeen syntymistä voidaan vähentää
- Sijaishuoltopaikan valintaa koskevaa sääntelyä täsmennetään ja sijaishuollon kuntouttavaa sisältöä vahvistetaan
- Vahvistetaan sijaishuoltoon sijoitetun lapsen oikeutta sosiaali- ja terveydenhuollon perus- ja erityispalveluihin
- Määritellään vaativa sijaishuolto sote-palvelujen toiminnallisesti integroituna laitospalveluna
- Selkeytetään erityisen huolenpidon jakson hoidollista ja kuntouttavaa sisältöä
- Erityisen huolenpidon jakso kerralla 90 vuorokaudeksi ja sitä voitaisiin jatkaa erityisistä syistä 90 vuorokautta

- Erityisen huolenpidon jakson järjestäminen keskitettäisiin valtion lastensuojeluyksiköihin, yksityisiin koulukoteihin sekä kunnan ja maakunnan omistamiin lastensuojelulaitoksiin
- Lastensuojelulaitoksen henkilökunnan ammatillisia osaamisvaatimuksia tarkennetaan ja määritellään henkilöstöresurssit erityisen huolenpidon asumisyksiköihin
- Rajoitustoimenpiteissä huomioidaan perustuslain 124 §:n mukainen julkisen vallan ja merkittävän julkisen vallan käyttö ja vahvistetaan lapsen oikeusturvaa
- Säädetään rajoitustoimenpiteistä, joilla suojellaan päihteitä käyttävän lapsen henkeä, terveyttä ja kehitystä
- Täsmennetään lastensuojelun jälkihuollon sisältöä
- Säädetään uusi laki valtion lastensuojelulaitoksista, ja täsmennetään valtion lastensuojeluyksiköiden tehtäviä vaativan sijaishuollon ja perusopetuksen integroituna palveluna.

Lait tulisivat voimaan vuoden 2022 alusta.

Tausta

Ehdotukset perustuvat lastensuojelun vaativan sijaishuollon uudistamistyöryhmän 4.9.2020 julkaistuun raporttiin (STM raportteja ja muistioita 2020:28).

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti työryhmän ajalle 14.3.2019 - 30.6.2020 uudistamaan lastensuojelulainsäädäntöä siten, että lastensuojelun sijaishuollon sisältö ja rakenteet vastaisivat paremmin vaativaa erityistä tukea tarvitsevien lasten tarpeisiin.

Työryhmän tehtävänä oli selvittää 1) tarvittava monialainen sijaishuollon kokonaisuus ja rakenne erityisen vaativaa tukea tarvitsevien lasten hoidossa, huolenpidossa ja itsenäistymisen tukemisessa sekä sijaishuollon liittyminen palvelurakenteen muutokseen ja uudistamiseen; 2) miten varmistetaan sijaishuoltoon sijoitettujen lasten mielenterveys- ja päihdepalvelut ja tarvittava muu sosiaali- ja terveydenhuollon tuki; 3) rajoitustoimenpiteiden tarkoitus, tavoitteet ja muutostarpeet lastensuojelulaissa; 4) sijaishuollon rooli ja tuki lapsen peruskoulun ja toisen asteen koulutuksen suorittamisessa ja työelämään kiinnittymisessä. Lisäksi työryhmän tehtäväksi asetettiin laatia edellä mainittuun selvitykseen perustuva esitys hallituksen esityksen muotoon.

Työryhmä on ehdotuksissaan huomioinut eduskunnan ponnen (EV 317/2018 vp – HE 237/2018 vp) ja arvioinut sijaishuollossa olevien lasten oikeutta tasapainoiseen kehitykseen ja hyvinvointiin sekä lastensuojelulakiin sisältyvien rajoitusten käyttöä.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on helpottaa lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden työn kuormittavuutta sekä tehostaa lastensuojelun avohuollon ja sijaishuollon laadukkaita palveluja ja siten ehkäistä lapsen sijoituksen tarpeen syntymistä, lyhentää sijoituksen pituutta, vähentää lapsen sijaishuoltopaikkojen siirtoja, pienentää kilpailutuksesta aiheutuvia alueellisia eroja sekä edistää perheen jälleenyhdistämisen mahdollisuuksia.

Esityksellä vahvistetaan sijaishuoltoon sijoitettujen lasten oikeutta tarvitsemiinsa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin ja samalla vähentää erityisen huolenpidon jaksojen tarvetta puuttumalla ongelmiin mahdollisimman varhain. Esityksen tavoitteena on turvata erityisen huolenpidon jakson riittävän pitkä aika, jotta lasten itseään vahingoittava käyttäytyminen ja vakava päihdeongelma saataisiin katkaistua ja aloitettua suunnitelmallinen kuntoutus.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun kyselyyn, jossa on sekä strukturoituja että avoimia kysymyksiä työryhmän luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Kyselyyn voi vastata suomeksi tai ruotsiksi. Kyselyssä on lisäksi sen lopussa mahdollisuus vapaamuotoiseen kommentointiin. VAHVA-asianhallintajärjestelmää käyttäviä ministeriöitä pyydetään tallentamaan vastauksensa VAHVA-asialle VN/10164/2019.

Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse. Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi. Lausuntoja voivat antaa muutkin kuin jakelussa mainitut.

HUOM! Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Aikataulu

Lausunto pyydetään ystävällisesti antamaan **12.2.2021 mennessä**. Vain määräaikaan mennessä saapuneet lausunnot otetaan huomioon.

Valmistelijat

Lisätietoja lausuntopyyntöstä antavat
Neuvotteleva virkamies Susanna Hoikkala, 02951 63482, etunimi.sukunimi@stm.fi
Hallitussihteeri Tiina Muinonen, 02951 63185, etunimi.sukunimi@stm.fi

Linkit

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162414/STM_2020_28_rap.pdf?sequence=1&isAllowed=y - Lastensuojelun vaativan sijaishuollon uudistamistyöryhmän loppuraportti / Slutrapport av arbetsgruppen för reformen av krävande vård utom hemmet (på finska)

Liitteet:

[Työryhmän esitys hallituksen esitykseksi_suomi_lausuntoversio.pdf](#)

[Työryhmän esitys hallituksen esitykseksi_ruotsi_lausuntoversio.pdf](#)

Jakelu:

Ab Det finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området
ADHD-liitto
Akaan kaupunki
A-klinikkasäätiö
Ammatillisten perhekotien liitto APKL ry
Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry
Arjessa Oy
Attendo
Barnavårdsföreningen i Finland r.f.
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
Enontekiön kunta
Ensi- ja turvakotien liitto
Espoon kaupunki
Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystyö
Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri
Etelä-Savon sosiaali- ja terveystyö kuntaryhtymä
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Familiar Oy
Forssan seudun hyvinvointikuntaryhtymä
Haapajärven kaupunki
Hailuodon kunta
Hankasalmen kunta
Harjavallan kaupunki
Hattulan kunta
Hausjärven kunta
Helsingin Diakonissalaitos
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri
Helsingin kaupunki
Hyrnsalmen kunta
Hyvinvointiala HALI ry
Hämeenkyrön kunta
Hämeenlinnan kaupunki
Ihmisoikeuskeskus
Ihmisoikeusliitto ry
Ikaalisten kaupunki
Ilmajoen kunta
Inarin kunta
ITLA
Itä-Savon sairaanhoitopiiri
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus
Itä-Suomen yliopisto, hyvinvointioikeuden instituutti
Janakkalan kunta
Joutsan kunta
Jyväskylän ammattikorkeakoulu
Jyväskylän kaupunki
Jämsän kaupunki

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu
Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy Socom
Kaarinan kaupunki
Kainuun sairaanhoitopiiri
Kajaanin kaupunki
Kalajoen kaupunki
Kalliola-konserni
Kangasalan kaupunki
Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiri
Kaskisten kaupunki
Kasper - Kasvatus- ja perheneuvonta ry
Kauhajoen kaupunki
Kauhavan kaupunki
Kauniaisten kaupunki
Kehitysvamma-alan tuki- ja osaamiskeskus
Kehitysvammaisten tukiliitto
Kemijärven kaupunki
Kemin kaupunki
Keminmaan kunta
Kemiönsaaren kunta
Kempeleen kunta
Keravan kaupunki
Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalukuntayhtymä
Keski-Suomen sairaanhoitopiiri
Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus
Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymä
Keuruun kaupunki
Kirkkonummen kunta
Kittilän kunta
Kokemäen kaupunki
Korsnäsän kunta
Kristiinankaupungin kaupunki
Kuhmoisten kunta
Kuhmon kaupunki
Kuopion kaupunki
Kuortaneen kunta
Kurikan kaupunki
Kuusamon kaupunki
Kymenlaakson sosiaali- ja terveystalujen kuntayhtymä
Kynnys ry
Kärsämäen kunta
Lagmansgården
Lapin aluehallintovirasto
Lapin ammattikorkeakoulu
Lapin sairaanhoitopiiri
Lapinlahden kunta
Lapsiasiavaltuutetun toimisto
Lapsioikeusjuristit
Lapsuudentutkimuksen seura
Lastensuojelun Keskusliitto
Laukaan kunta

Laurea-ammattikorkeakoulu
Lempäälän kunta
Leppävirran kunta
Limingan koulutuskeskus
Limingan kunta
Lohjan kaupunki
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Loviisan kaupunki
Luhangan kunta
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Länsi-Pohjan sairaanhoitopiiri
Mannerheimin Lastensuojeluliitto
Metropolia Ammattikorkeakoulu
Mielenterveyden keskusliitto
Muhoksen kunta
Multian kunta
Muonion kunta
Muuramen kunta
Naantalin kaupunki
Niuvanniemen sairaala
Nokian kaupunki
Nuorisotutkimusverkosto
Nuorten Ystävät
Närpiön kaupunki
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry
Opetushallitus
Oriveden kaupunki
Osallisuuden aika ry
Oulun kaupunki
Paimion kaupunki
Paltamon kunta
Paraisten kaupunki
Pedersören kunta
Pelastakaa Lapset ry
Pelkosenniemen kunta
Pellon kunta
Perhehoitoliitto ry
Perhekuntoutuskeskus Lauste
Perusturvaliikelaitos Saarikka
Pesäpuu ry
Petäjäveden kunta
Pieksämäen kaupunki
Pielaveden kunta
Pietarsaaren kaupunki
Pihtiputaan kunta
Pirkkalan kunta
Pohjanmaan maakuntien sosiaalialan osaamiskeskus
Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus
Porin kaupunki
Porvoon kaupunki
Posion kunta
Pudasjärven kaupunki
Puolangan kunta
Pyhäjoen kunta
Päijät-Hämeen sairaanhoitopiiri
Pälkäneen kunta
Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus Socca
Raahen kaupunki
Raision kaupunki
Rantasalmen kunta
Ranuan kunta
Rauman kaupunki
Rautalammin kunta
Rautavaaran kunta
Riihimäen kaupunki
Rikosseuraamuslaitos
Ristijärven kunta
Rovaniemen kaupunki
Ruoveden kunta
Ruskon kunta
Sairilan koulukoti
Sallan kunta
Salon kaupunki
Satakunnan lastensuojelun kehittämissyksikkö
Satakunnan sairaanhoitopiiri
Sauvon kunta
Savonlinnan kaupunki
Savukosken kunta
Seinäjoen kaupunki
Sievin kunta
Siikajoen kunta
Siikalatvan kunta
Siilinjärven kunta
Simon kunta
Sipoon kunta
Sippolan koulukoti
Sisäministeriö
Sodankylän kunta
SOS Lapsikylät
Sosiaali- ja terveysministeriö: OHO, SVO, TUTO, APO, TTO, YTO/TOK, YTO/YPA
Sosiaalialan osaamiskeskus Pikassos
Sosiaalialan osaamiskeskus Sosiaalitaito
Sosiaalialan osaamiskeskus Verso -liikelaitos
Sosiaaliasiamiehet ry
Sosiaalihuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunta

Sosiaalityön tutkimuksen seura
Sosiaalityöntekijöiden seura
Sosnet
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
Sotkamon kunta
Suomen Kuntaliitto
Suomen lähi- ja perushoitajaliitto Super
Suomen Lääkäriliitto
Suomen Mielenterveysseura
Suomen Psykiatryhdistys
Suomen Psykologiliitto
Suomen Punainen Risti
Suomen sosiaali oikeudellinen seura
Suomussalmen kunta
Suonenjoen kaupunki
Svenska Finlands Folktinget
Säkylän kunta
Taivalkosken kunta
Talentia ry
Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampereen kaupunki
Tampereen yliopisto, sosiaalityö
Tays / EVA-yksikkö
Tehy
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
Terveydenhuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunta
Terveys- ja Sosiaalialan Yrittäjät – TESO ry
Tervolan kunta
Tietosuojavaltuutettu
Tornion kaupunki
Tuomioistuinvirasto
Turun ammattikorkeakoulu
Turun kaupunki
Turun yliopisto, sosiaalityön oppiaine
Ulkoministeriö
Ulvilan kaupunki
Utsjoen kunta
Uudenkaarlepyyn kaupunki
Uudenkaupungin kaupunki
Vaasan kaupunki
Vaasan sairaanhoitopiiri
Valkeakosken kaupunki
Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE
Valtion koulukodit
Valtiovarainministeriö
Valvira
Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE
Vantaan kaupunki
Varkauden kaupunki
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri
Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Vehmaan kunta
Viitasaaren kaupunki
Vimpelin kunta
Vuorelan koulukoti
Yhdenvertaisuusvaltuutettu
Yksityisten perhekotien ja lastensuojelulaitosten yhdistys ry
Ylitornion kunta
Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä
Ylöjärven kaupunki
Ympäristöministeriö
Yrkeshögskolan Arcada
Yrkeshögskolan Novia
Ähtärin kaupunki
Äänekosken kaupunki

Lausunnonantajan lausunto

1. Esitetään lisättäväksi uusi 2 momentti pykälään 4 a § Lapsen oikeus tasapainoiseen kehitykseen ja hyvinvointiin. Selkiyttääkö ehdotus lapsen kasvatuksen, valvonnan ja huolenpidon sekä perusoikeuksiin kajoavien rajoitusten rajanvetoa? Jos ei, miten säännöstä tulisi muuttaa?

Ei selkeytä. Tämä pykälä on vielä kovin yleisluonteinen. Pitäisi avata enemmän. Lisäys: "lapsen kasvatusta ja hoitamista voi sisältää fyysisiä toimia ja puuttumista lapsen suojelemiseksi".

2. Esitetään säädettäväksi lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden asiakasmitoitus 35 lasta/sosiaalityöntekijä (13 b §). Mitä vaikutuksia näette ehdotuksella olevan?

Ehdotus on välttämättömän laadukkaan lastensuojelutyön takaamiseksi. Sosiaalityöntekijällä on aikaa perehtyä lapsen tilanteeseen paremmin. Rajaaminen vähentää sos.tt.:n työn kuormittavuutta ja työntekijöiden vaihtuvuutta. Lisää työn suunnitelmallisuutta ja mahdollistaa systemaattisen lastensuojelumallin toteuttamista. Edellyttää sos.tt. korkeakouluopintojen lisäämistä.

3. Esityksen tavoitteena on vahvistaa sijaishuoltoon sijoitetun lapsen oikeutta sosiaali- ja terveydenhuollon perus- ja erityispalveluihin.

3 a. Vastaavatko 15 §:n täsmennykset tätä tavoitetta?

- Kyllä
- Kyllä pääosin
- Ei pääosin
- Ei
- Ei kantaa

3 b. Mitä käytännön vaikutuksia näette ehdotuksella olevan?

Toivomme, että tämä pykälä antaa lapselle mahdollisuuden saada terapiaa, vaikka lapsen elinolosuhteet eivät olisi vielä vakiintuneet/vakaat. Laitoksessa asuva lapsi saisi tarvitsemansa terveydenhuollon palvelut.

4. Ehdotuksessa esitetään säädettävän lapsen sosiaalihuollon asian vireille tulosta voimassa olevan lastensuojeluasian vireille tulon sijaan. Tavoitteena on, että tämä vahvistaisi sosiaalihuollon palvelutarpeen arvioinnin ensisijaisuutta. Onko ehdotettu sääntely tarkoituksenmukainen asetetun tavoitteen kannalta?

- Kyllä
- X Kyllä pääosin
- Ei pääosin
- Ei
- Ei kantaa

Vapamuotoiset huomiot kohdasta 4

Pykälää tulisi avata yksityiskohtaisemmin, ettei jäisi tulkinnanvaraa ilmoituksen vastaanottajalle.

5. Ehdotuksessa esitetään lastensuojelun asiakkuuden päättymisestä säätämistä. Mitä käytännön vaikutuksia tällä sääntelyllä olisi?

Ehdotus on hyvä, sillä se selkeyttää asiakkuuden päättymistä.

6. Tavoitteena on ehkäistä lapsen sijoituksen tarpeen syntymistä. Tässä ehdotuksessa esitetään säädettäväksi uusi tehostettu avohuollon tukitoimi, jonka perusteella lapselle voitaisiin järjestää moniammatillista kuntouttavaa tukea kotiooloissa lapsen vanhemman tai muun läheisen kanssa.

6 a. Arvioitko ehdotetun säädöksen johtavan käytännössä avohuollon palvelujen kehittämiseen?

- Kyllä
- X Kyllä pääosin
- Ei pääosin
- Ei
- Ei kantaa

6 b. Miten arvioitte tämän tavoitteen toteutuvan ehdotetun säännöksen avulla?

Säädös on erittäin tervetullut. Kehittämisen tarvetta on.

Nykyäänkin avohuollon monimuotoiset ja tehostetut palvelut ovat olleet mahdollisia. Pykälässä mainitaan myös terveydenhuollon palvelut, joka voisi edesauttaa terveydenhuollon palvelujen jalkautumisen perheen kotiin. Tällä hetkellä on ollut erittäin haasteellista saada terveydenhuollon palveluja kotiin.

7. Sijaishuoltopaikan valintaa koskevaa sääntelyä ehdotetaan täsmennettävän. Sijaishuoltopaikan valinnassa tulisi aina arvioida yksilöllisesti lapsen etu, lapsen tarpeita vastaava kuntoutuksellinen osaaminen ja lapsen varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja muun opetuksen sekä siihen tarvittavan tuen varmistaminen. Millaisia vaikutuksia näette ehdotetulla sääntelyllä olevan sijaishuoltopaikan valintaan ja sitä koskevaan päätöksentekoon? Onko pykälän sääntely asetettujen tavoitteiden näkökulmasta riittävä?

Kyllä.

8. Lapsen sivistyksellisten oikeuksien toteutumisen tukemista ehdotetaan vahvistettavan erityisesti sijaishuollon aikana (49 a §, 50 §, 52 a §, 57 § ja 60 d §). Miten ehdotettu sääntely vastaa lapsen sijaishuollon aikaiseen tuen tarpeeseen perusopetuksen ja toisen asteen tutkinnon suorittamisessa?

Ehdotus on hyvä ja vahvistaa lapsen oikeutta perusopetukseen ja jatko-opintojen järjestämiseen. Lisäksi pykäläehdotus täsmentää lastensuojelun työntekijän velvollisuuksia ja oikeuksia yhteistyön tekemiseen.

9. Esitetään säädettäväksi vaativan sijaishuollon sisällöstä, tarkoituksesta ja järjestämisestä.

9 a. Onko 49 a §:n sääntely vaativasta sijaishuollosta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

- Kyllä
- Kyllä pääosin
 - Ei pääosin
 - Ei
 - Ei kantaa

9 b. Mitä käytännön vaikutuksia ehdotuksella olisi?

Selkeyttää mitä tarkoitetaan vaativalla sijaishuollolla ja asettaa paremmin edellytykset sille, että laitoksessa on riittävän koulutettua henkilökuntaa.

10. Selkeyttääkö ehdotettu muotoilu erityisen huolenpidon jakson hoidollista ja kuntouttavaa sisältöä?

- Kyllä
- Kyllä pääosin
- Ei pääosin
- Ei
- Ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot kohdasta 10

Tilanteet sattuvat nopeasti. Saadaanko moniammatillinen arvio nopeasti? Mistä saadaan kyseinen henkilökunta määrällisesti ja laadullisesti?

11. Ehdotuksen tavoitteena on turvata erityisen huolenpidon jakson riittävän pitkä aika lapsen itseään vahingoittavan käyttäytymisen ja vakavan päihdeongelman katkaisemiseksi.

11 a. Vastaako ehdotettu muotoilu näihin tavoitteisiin?

- Kyllä
- Kyllä pääosin
- Ei pääosin
- Ei
- Ei kantaa

11 b. Millaisia vaikutuksia erityisen huolenpidon jakson pidentämisellä olisi?

Pidempi erityisen huolenpidon jakso mahdollistaa paremman ajan päihteiden vieroitukseen ja kuntoutukseen. Päihteistä irtautuminen vaatii aikaa, jotta lapsi mm. oppii uudet toimintatavat ja pääsee irti fyysisestä ja psyykkisestä riippuvuudesta.

12. Erityisen huolenpidon jakson päätöksenteko: Millaisia vaikutuksia olisi nykyisen päätöksentekorakenteen (30 + 60 vrk) muuttamisella siihen, että jatkossa yksi päätös mahdollistaisi enemmillään 90 vuorokauden erityisen huolenpidon jakson ja sen jälkeen tarvittaessa enimmillään toisen 90 vuorokauden jakson?

Voidaan rauhassa keskittyä lapsen kuntouttamiseen. On aikaa suunnitella ja järjestää kuntoutumiseen liittyviä palveluja.

13. Onko ehdotettu erityisen huolenpidon asumisyksiköiden henkilöstöresurssi (59 a §) riittävä?

- Kyllä
- Kyllä pääosin
- Ei pääosin
- Ei
- Ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot kohdasta 13

Riittävän ja osaavan henkilökuntaresurssin saaminen on haaste. Tarvitaan lisää maksutonta koulutusta sosiaali- ja terveystieteille.

14. Ehdotuksessa esitetään erityisen huolenpidon jaksojen tuottamista valtion lastensuojeluyksiköille, yksityisille koulukodeille sekä kunnan ja maakunnan omistamille lastensuojelulaitoksille.

14 a. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

- Kyllä
- Kyllä pääosin
- Ei pääosin
- Ei
- Ei kantaa

14 b. Mitä vaikutuksia sillä olisi?

Paikkoja tulisi olla riittävästi ja maantieteellisesti kattavasti. Jos paikat sijaitsisivat lähempänä sijoittajakuntaa, niin toiminnan valvonta olisi helpompaa. Tällä hetkellä lastensuojelussa on tarvitsijoita kys. paikoille, mutta niitä ei ole vapaana.

15. Miten 11 luvun säännökset rajoituksista toteuttavat sijaishuollossa olevien lasten perus- ja ihmisoikeuksia?

Lapsen perusoikeus on tulla suojelluksi. Lapsen turvallinen hoito ja kasvatusta voidaan näillä rajoituksilla turvata. Rajoitukset tehdään lapsen suojelemiseksi ja toteuttamaan turvallista hoitoa ja kasvatusta. Pykälä 61 c (Henkilöstön riittävyys ja osaaminen) on hyvä lisäys, sillä täydennyskoulutus mahdollistaa laadukkaan lastensuojelutyön.

16. Miten ehdotetut 11 luvun tarkennetut säännökset toteuttavat ehdotetun 4 a §:n 2 momentin tavoitteita? Miten ehdotetut muutokset vastaavat käytännön tilanteisiin sijaishuollossa?

63 § Yhteydenpidon rajoittamista koskeva päätös

Lakimuutos on hyvä siltä osin, että se laajentaa mahdollisuutta myös hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluvan tehdä päätöksen.

65 § Aineiden ja esineiden haltuunotto

Lisäykset lakiin ovat hyviä. Pykälä selkeyttää käytäntöä.

66 § Henkilöntarkastus

Esitys on hyvä.

68 § Kiinnipitäminen

Nykyisen lain mukainen selvityksen antaminen kiinnipidoista oli selkeämpi. Mielestämme on riittävää, että työntekijä antaa selvityksen sosiaalityöntekijälle, mutta esihenkilön tulee olla tietoinen yksiköissä tapahtuvissa kiinnipidoista.

69 § Liikkumisvapauden rajoittaminen

Liikkumisvapauden rajoittamisen keston pidentyminen on hyvä asia, mutta opetuksen järjestäminen käytännössä kyseiselle ajalle tulee olemaan haaste. Ideaali mielekkästä harrastustoiminnan järjestämisestä LVR:n aikana voi tuottaa haasteita laitoksen resursseissa.

69 a § Luvatta laitoksesta poistuneen lapsen palauttaminen

Ei ole riittävää, että lasta voidaan pitää kiinni vain autossa. Lapsen etsiminen on tällöin turhaa. Lapsi pitää voida ottaa kiinni laitoksen ulkopuolella karkureissuilla. Resurssien vähyyys ei ole ongelma, vaan se, jos kiinnipitoa ei voida tehdä. Jos laitoksen henkilökunta on hakemassa lasta pitkänkin matkan päästä, hakureissu voi osoittautua tyhjäksi, jos lasta ei voida ottaa kiinni ja pitää kiinni. Jos kiinnipito-oikeutta ei laajenneta lastensuojelutyöntekijöille, tulee poliisilta saatavan virka-avun olla automaattista, nopeaa ja maksutonta.

70 § Eristäminen

Nykyisen lastensuojelulain mukainen kahdentoista tunnin eristämismahdollisuus on hyvä. Eristäminen lopetetaan joka tapauksessa aiemmin, jos näin arvioidaan. Jos ehdotuksessa esitetty muutos aikaan toteutuu, niin miten järjestetään eristämisen jatkoa varten aina arvio

terveydenhuollon ammattilaiselta? Miten turvataan laitoksen muut lapset, jos eristämisen jatkaminen on haasteellista? Esitetty pykälä on jatkon osalta epäselvä.

72 § Erityiset rajoitukset erityisen huolenpidon jakson aikana

Pykäläesitys on hyvä.

17. Ehdotetun uuden 71 §:n tavoitteena on suojella päihteitä käyttävän lapsen henkeä, terveyttä ja kehitystä.

17 . Toteuttaako säännös tätä tavoitetta?

- Kyllä
- Kyllä pääosin
- Ei pääosin
- Ei
- Ei kantaa

17 b. Millaisia vaikutuksia ehdotetulla 71 §:ssä säädetyillä erityisillä rajoituksilla näette olevan lapsen päihdehoidon ja -kuntoutuksen toteuttamiseen?

Rajoitukset helpottavat päihdehoidon ja kuntoutuksen järjestämistä. Pystytään paremmin turvaamaan se, ettei lapsi hankkisi päihteitä kuntoutuksen aikana. Myös kehon ulkoinen tarkastaminen tässä tapauksessa voi olla tarpeen. Tällä hetkellä päihteitä käyttäviä sijoitettuja lapsia hoidetaan myös perustason laitoksissa. Tulisiko myös näissä laitoksissa olla oikeus erityisiin laitostarkastuksiin?

18. Miten 69 a §:ssä ehdotetut muutokset mahdollistavat luvatta laitoksesta poistuneen lapsen palauttamisen?

Lisäykset pykälässä eivät ole riittäviä, jotta lapsi saataisiin palautettua laitokseen.

19. Miten tehokkaasti ehdotettu 73 §:n mukainen säännös toteuttaa eristämisen täytäntöönpanon valvontaa?

Säännösehdotus toteuttaa valvontaa hyvin.

20. Miten tehokkaasti ehdotettu 74 §:n säännös kirjaamisvelvoitteesta ja toimittaminen kuukausittain aluehallintovirastoon toteuttaa rajoitustoimenpiteiden valvontaa?

Tekee toimintaa läpinäkyväksi ja selkeyttää, mutta aikataulu on liian tiukka.

21. Ovatko ehdotetut jälkihuollon sisältöä koskevat täsmennykset riittäviä?

- Kyllä
- Kyllä pääosin
- Ei pääosin

Ei

- Ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot kohdasta 21

75§ määrääjat ovat edelleen epäselvät, miten jälkihuolto-oikeus lasketaan. Pitäisi myös korostaa, että yli 21-v nuori hyötyy enemmän aikuistumisen tuesta ja vastuu sosiaalityöntekijä voisi olla myös työikäisten palveluista. Pitää muistaa, että jälkihuollossa voi olla myös alle 18-vuotiaita lapsia, jotka selvästi kuuluvat lastensuojelun palveluihin.

22. Ehdotetaan säädettäväksi uusi laki valtion lastensuojelulaitoksista ja täsmennettävän valtion lastensuojeluyksiköiden tehtäviä vaativan sijaishuollon ja perusopetuksen integroituna palveluna. Valtion lastensuojeluyksiköiden tehtävänä olisi vaativan sijaishuollon ja perusopetuksen integroidun palvelun, erityisen huolenpidon sekä lastensuojelun jälkihuollon järjestäminen. Vastaisiko ehdotetun lain 2 § vaativan sijaishuollon tarpeisiin?

X Kyllä

- Kyllä pääosin
- Ei pääosin
- Ei
- Ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot kohdasta 22

23. Vapaamuotoiset huomiot koko esityksestä. Jos ehdotatte muutoksia pykäliin, pyydämme antamaan vastaukset ilmoittaen sen pykälän numeron, jota kommentti koskee:

23 a. Pykälä x tai pykälät x-x §:t ovat hyvät ehdotetussa muodossa.

23 b. Muutosehdotus pykälään x:

23 c. Muutosehdotus pykälän x perusteluihin:

Cantell-Forsbom Anna
Sosiaali- ja terveysministeriö

Hoikkala Susanna
Sosiaali- ja terveysministeriö